

NSG Morison

Independent Member of Morison International

ODBORNÉ POSOUZENÍ

Mostecká uhelná a.s.

Posouzení úkolů zadaných Objednavatelem, jež se zakládají na usnesení Policie České republiky ČTS: OKFK-52-564/TČ-2008-11 o zahájení trestního stíhání z trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku dle §255 odst. 2,4 a na usnesení Policie České republiky ČTS: OKFK-52-921/TČ-2008-11 o zahájení trestního stíhání z trestného činu podvodu podle §209 odst. 1, 5 písm a).

NSG Morison znalecký ústav s.r.o.

Společnost zapsána v obchodním rejstříku vedeném
Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 164462,

IČ 246 64 651 DIČ CZ 699 000 888

Jakubská 2, 110 00 Praha 1, Česká republika

T +420 224 800 930 F +420 224 810 360

E info@nsgmorison.cz

www.nsgmorison.cz

- Téma:** Posouzení úkolů zadaných Objednavatelem, jež se zakládají na usnesení Policie České republiky ČTS: OKFK-52-564/TČ-2008-11 o zahájení trestního stíhání z trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku dle §255 odst. 2,4 a na usnesení Policie České republiky ČTS: OKFK-52-921/TČ-2008-11 o zahájení trestního stíhání z trestného činu podvodu podle §209 odst. 1, 5 písm a).
- Objednatel:** JUDr. Mgr. Bohdan Žáček
Rytířská 16
110 00 Praha 1
- Zpracovatel:** NSG Morison znalecký ústav s.r.o.
Jakubská 647/2, Praha 1
IČ: 246 64 651
Tel.: + 420 224 800 930
nsgmorison@nsgmorison.cz
www.nsgmorison.cz
- NSG Morison advokátní kancelář s.r.o.
Jakubská 647/2, Staré Město, 110 00 Praha 1
IČ: 261 32 206
Tel.: + 420 224 800 930
nsgmorison@nsgmorison.cz
www.nsgmorison.cz
- Počet výtisků:** 5 výtisků

V Praze dne 2. března 2017

.....
Ing. Petr Šíma, jednatel

Obsah

1	Úvod.....	4
1.1	Účel a předmět posouzení	4
1.2	Pojmy a zkratky	4
1.3	Podkladové materiály	4
2	Posouzení a odpověď na zadané úkoly.....	6
2.1	Privatizace v Československu a ČR	6
2.2	Postup státu při privatizaci MUS a vnější prostředí	8
2.2.1	Těžba hnědého uhlí v ČR	8
2.2.2	Privatizace a vznik akciových společností v letech 1992-1994	10
2.2.3	Založení akciové společnosti Mostecká uhelná společnost, a.s. a její vývoj.....	13
2.2.4	Závěr.....	15
2.3	Usnesení o zahájení trestního stíhání	17
2.3.1	Okamžik vzniku povinnosti učinit veřejný návrh smlouvy	18
2.4	Posouzení postupu při veřejné nabídce.....	18
2.4.1	Právní rozbor	18
2.4.1.1	Závěr.....	19

1 Úvod

1.1 Účel a předmět posouzení

Předmětem tohoto odborného posouzení je posoudit úkoly zadané Objednavatelem, jež se zakládají na Usnesení Policie České republiky ČTS: OKFK-52-564/TČ-2008-11 o obvinění trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku dle §255 odst. 2,4 a které zní:

- Popište postup státu při privatizaci MUS a vnější prostředí
- Posuďte, zda došlo či nedošlo k pochybení ze strany obviněných při veřejné nabídce

1.2 Pojmy a zkratky

MUS	Mostecká uhelná společnost a.s., IČ 49101463, se sídlem Most, V. Řezáče 315, PSČ 434 67
Appian Group	APPIAN GROUP PLC. se sídlem 37 Lombard Sircet, London EC3V 9BQ, zapsané v Companies House pod č. 4475462
Investenergy	Investenergy SA, se sídlem Fribourg, Boulevard de Pérolles 55, Švýcarská konfederace
NSI	Newton Stock Investment, a.s., IČ 601 97 854, se sídlem Praha 1, Politických vězňů 10/912, PSČ 11000
Synergo Suisse CZ	Synergo Suisse CZ a.s., IČ 251 34 353, se sídlem Praha 1, Všešrdova 2, PSČ 11000
ObčZ	Občanský zákoník
ObchZ	Obchodní zákoník
PČR	Policie České republiky

1.3 Podkladové materiály

Pro potřeby zpracování odborného posouzení byly použity následující materiály:

Ostatní dokumentace

- Dopis SYNERGO SUISSE pro FNM ze dne 2.4.1998, jehož kopie byla odeslána MF a MPO
- Materiály MF a MPO pro vládu – návrh doprivatizace akciové společnosti Mostecká uhelná společnost
- Usnesení Vlády ČR ze dne 28.7.1999 č. 819
- Usnesení o zahájení TS ČTS: OKFK- 52 - 564 /TČ-2008-11 ze dne 19.6.2012
- Usnesení o zahájení TS ČTS: OKFK- 52 - 921 /TČ-2008-11 ze dne 8.11.2012
- Další obsah trestního spisu č.j. NCOZ-2/TČ-2016-412101 (2 VZV 1/2012)
- Studie privatizace hnědohelného hornictví v severočeském hnědohelném revíru, autor VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRO HNĚDÉ UHLÍ a.s.

- Další obsah trestního spisu č.j. NCOZ-2/TČ-2016-412101 (2 VZV 1/2012)

Zákony a legislativní materiály

- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v příslušném znění
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v příslušném znění
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v příslušném znění
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v příslušném znění
- Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, v příslušném znění
- Zákon č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, v příslušném znění
- Zákon č. 92/1991 Sb. o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, v příslušném znění
- Příslušné podzákonné předpisy

2 Posouzení a odpověď na zadané úkoly

2.1 Privatizace v Československu a ČR

Na počátku roku 1990 byla v československé ekonomice z pohledu vlastnictví prakticky pouze složka státního majetku. Byly proto hledány cesty jak tento majetek odstátnit. Do roku 1994 bylo cca 80 % státního majetku (J. Švejnar Česká republika a ekonomická transformace ve střední a východní Evropě, 1997) převedeno ze státního vlastnictví do privátní sféry. Pro přesun vlastnictví byly použity čtyři základní metody, a to restituce, malá privatizace, velká privatizace, přímé prodeje ve výběrových řízeních.

Restituce

Restituce jsou procesem, při kterém byl navrácen majetek, který stát neprávem zabavil jeho původním vlastníků. Proces restitucí byl (i přes některá negativní stanoviska předpokládající komplikace procesu privatizací způsobených uplatňováním restitučních nároků) zahájen v roce 1990 a probíhá dodnes. V rámci restitucí byl navrácen oprávněným osobám (pouze českoslovenští občané, částečně církve a navrácení majetku se netýkalo podniků, spolků, sdružení institucí ani cizích státních příslušníků), který byl zabaven po únoru 1948. Majetek byl navrácen fyzicky (fyzické restituce) v případech kdy byl tento majetek dohledán a bylo možno provést jeho převod na restituenta nebo formou peněžního vyrovnání, pokud nebylo možné majetek fyzicky vrátit. Zdrojem financování peněžního plnění byl Restituční privatizační fond (RIF), v němž byly shromažďovány prostředky získané privatizace (povinný odvod 3 % akcií podniků zařazených do kuponové privatizace). Nejsou přesné informace o objemu navráceného majetku a počtu uspokojených restitučních nároků. Dle renomovaných autorů (J. Švejnar, K. Dyba, J. Kotrba) se jednalo o objem 70 až 130 mld. Kč v účetní hodnotě.

Malá privatizace

Podstatou malé privatizace byl prodej menších jednotek ve veřejných aukcích. Jednalo se zejména o oblast obchodu, služeb a stravování (obchody, restaurace, ubytovací zařízení, drobné provozovny apod.). Právní podklad tomuto procesu byl dán zákonem č. 427/1990 Sb., o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné, právnické nebo fyzické osoby. Nový nabyvatel získával vlastnictví provozovny výhradně za peníze, licitací ve veřejných aukcích. Předmětem aukce byl majetek (nemovitý a movitý majetek, vybavení provozovny, strojní a výrobní zařízení, zásoby), eventuální závazky se na nového nabyvatele nepřeváděly. Ty zůstaly v mateřském podniku (resp. ve vlastnictví státu), což ovšem ztěžovalo prodej zbytku tohoto podniku v budoucnu. Veřejné aukce byly řízeny okresními a místními privatizačními komisemi. V termínu minimálně 30 dnů před konáním dražby privatizovaných jednotek byl zveřejněn jejich seznam a základní informace o dražené jednotce. V prvním kole byl majetek prodáván tuzemským podnikatelským subjektům, opakované dražby v případě nezájmu se pak mohly účastnit i zahraniční subjekty. V případě neúspěšné dražby bylo možné pokračovat v dalších kolech tzv. Holandskou dražbou (kdy dochází ke snížení vyvolávací ceny až o 50 % v prvním kole a až o 20 % v druhém kole). První aukce se uskutečnila 26.1.1991 v Praze a většina aukcí proběhla v letech 1991 až 1992 s ukončením dražeb v roce 2003. V součtu bylo prodáno přes 23 000 podnikatelských jednotek a z prodeje tohoto majetku v malé privatizaci bylo k 31. 12. 1993 získáno celkem 31 773 mil. Kč (zdroj FNM). Výnos z privatizace byl ukládán na zvláštní účet Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci v gesci FNM. Z účtu byly v pozdějších letech uvolňovány prostředky např. na odstraňování následků povodní, pro Státní fond životního prostředí, na obnovu vodních toků, vodovodů a úpraven vod, pro Ministerstvo školství apod.).

Velká privatizace

Masová (velká) privatizace probíhala v letech 1991 až 1994. Privatizace byla od počátku centralizovaná, tzn. byla pod kontrolou státu, řízena privatizačními zákony a řízen vládou. Na podniky určené k privatizaci mohl zájemce podat privatizační projekt. Mohl to být jak manažer podniku (insider), tak někdo, kdo s podnikem nebyl přímo spojen (outsider). Tyto projekty pak posuzovalo nově zřízené ministerstvo privatizace. Do programu velké privatizace vstoupily zejména velké průmyslové podniky a banky. Ty byly následně rozděleny do jedné ze 4 kategorií, podle toho, zda měl být podnik zlikvidován, zprivatizován v jedné ze dvou vln velké privatizace nebo zatím ponechán v rukou státu. V létě roku 1991 vydalo Ministerstvo pro privatizaci seznamy podniků zahrnutých do velké privatizace. Do listopadu 1991 mohl management uvedených podniků předkládat privatizační projekty s tím, že mohlo být použito kterékoli s dále uvedených metod privatizace nebo jejich kombinací. Podle původních plánů mělo být 3 % akcií převedeno do tzv. restitučního fondu a 97 % privatizováno kupónovou metodou. Realita byla nakonec mnohem pestřejší a v praxi byl jeden podnik privatizován kombinací většího počtu metod, kupónová metoda zůstala sice metodou nejdůležitější, nebyla však jedinou. Zákon č. 92/1991 Sb. vyjmenovával vedle kupónové metody řadu dalších možných způsobů privatizace, přičemž žádný z nich nebyl ze zákona preferován před ostatními. Ve velké privatizaci mohlo být použito jedné z těchto metod:

- kupónová privatizace
- přímý prodej předem určenému vlastníkovi
- veřejná soutěž
- aukce
- bezúplatný převod majetku
- zaměstnanecké akcie (max. 10 % privatizovaného majetku)
- prodej akcií na kapitálovém trhu
- dočasné ponechání majetku ve FNM

Konkurenční privatizační projekty mohly být předkládány až do února roku 1992. Právo předložit privatizační projekt na jakoukoli společnost zařazenou do privatizačního programu měl kdokoli. Vláda se tak snažila vytvořit konkurenci privatizačních projektů a zároveň do celého procesu vtáhnout co největší počet obyvatel. Pro každý podnik existoval nejméně jeden privatizační projekt, který povinně vypracoval management. Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci vybralo k realizaci jeden předložený projektů. V případě, že existoval více než jeden projekt, měly projekty outsiderů statisticky významnější šanci ke schválení než projekt vypracovaný stávajícím managementem. Po projednání a schválení privatizačního projektu (na Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci, v případě přímých prodejů ve vládě České republiky) byl majetek podniku převeden na FNM, který realizoval vlastní privatizaci. Celkem vstoupil do velké privatizace majetek v účetní hodnotě 1 200 mld. Kč, z této sumy 46 % bylo zprivatizováno kupónovou metodou, 25 % si stát ponechal a 15 % bylo zprivatizováno standardními metodami (zdroj L. Žídek, Transformace české ekonomiky, 2006).

Fond národního majetku (FNM) České republiky

FNM byl zřízen v roce 1991 za účelem provádění technické realizace jednotlivých privatizačních rozhodnutí vlády a jako instituce provádějící dočasnou správu státních podílů v podnicích určených k postupné privatizaci, a to dle Zákona o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky č.171/19 91 Sb. FNM tedy spravoval majetek, realizoval privatizační projekty a inkasoval výnosy z provedených privatizací. Vlastní rozhodovací pravomoc byla na Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci

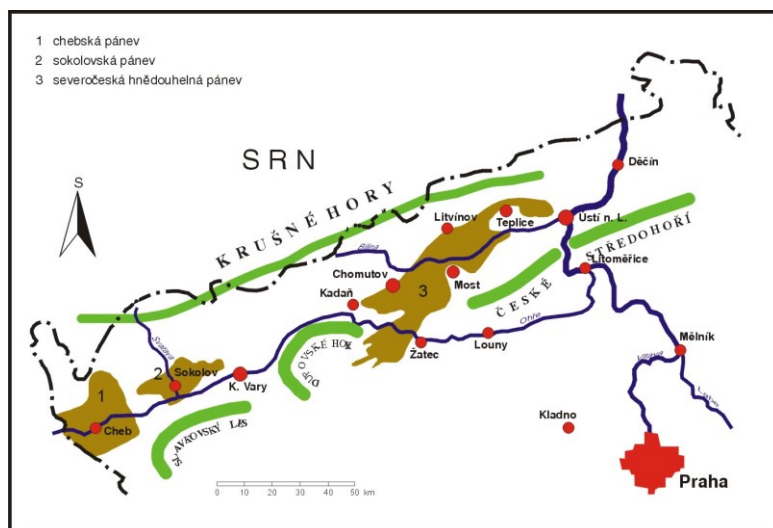
nebo na vládě České republiky prostřednictvím usnesení vlády ČR. FNM byl pod přímou kontrolou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které předkládal svůj rozpočet a zprávu o hospodaření. Poslanecká sněmovna rovněž volila nejvyšší orgány Fondu, kterými byly prezidium a dozorčí rada. V případě přímého prodeje majetku předem určenému nabyvateli fond připravil a uzavřel kupní smlouvu, v případě prodeje majetku ve veřejné dražbě nebo veřejné obchodní soutěži zabezpečil jejich přípravu a průběh atd. Pokud se privatizace prováděla vložením státního majetku do akciových společností a následným prodejem jejich akcií byl fond nejprve zakladatelem akciové společnosti, potom jejím hlavním akcionářem a nakonec akcie těchto společností prodával nebo převáděl. Příjmy z privatizace nebyly součástí státního rozpočtu, ale zůstávaly v majetku FNM a byly používány výhradně k úhradě zákonem stanovených úkolů fondu (odstraňování ekologických zátěží, oddlužování privatizovaných podniků, kapitálové posílení podniků, transformaci a stabilizaci bankovního sektoru, tvorba zdrojů nemocenského, důchodového a zdravotního pojištění). Dále byly hrazeny výdaje spojené s dočasnou správou privatizovaného majetku. Po ukončení velké privatizace v roce 1994 FNM realizoval privatizaci klasickými metodami (soutěže, veřejné soutěže, restituce). FNM postupně odprodával své podíly v podnicích a od roku 2003 dochází ke změnám ve fungování FNM. Transformace FNM spočívala ve snížení počtu zaměstnanců, úpravě organizační struktury a převedení některých činností na jiné subjekty. Činnost FNM byla ukončena na konci roku 2005.

2.2 Postup státu při privatizaci MUS a vnější prostředí

2.2.1 Těžba hnědého uhlí v ČR

Česká republika patří sice geologicky, petrograficky a mineralogicky k těm zajímavějším evropským zemím, ale praktická využitelnost nalezišť užitkových nerostů je však velmi nízká. Výjimku tvoří pouze ložiska černého a zejména hnědého uhlí, dále pak vápence, kvartérní sedimenty (spraše a štěrkopísky), terciární vyvřeliny (čediče a žnělce) a některé horniny krystalinika. Průmyslově lze využít pouze hnědouhelné pánve při severozápadní hranici ČR se Spolkovou republikou Německo a jihomoravskou lignitovou pánev poblíž Hodonína, kde se v roce 1997 vytěžilo 747 tis. tun lignitu pro místní elektrárnu, ale těžba zde byla v roce 2010 ukončena. Všechna ostatní ložiska jsou buď jen geologickými zajímavostmi, mají pouze místně omezený význam nebo jsou již vytěžena.

Z dlouhodobého pohledu mají tedy praktický význam pouze hnědouhelné pánve situované v podkrušnohorském úvalu severozápadních Čech. Rozsáhlá hnědouhelná ložiska jsou lokalizována při jižním úbočí Krušných hor v hluboké příkopové propadlině protáhlého tvaru. Jejich situování zachycuje následující obrázek a jedná se o ložiska v chebské pánvi, sokolovské pánvi (SP) a severočeské hnědouhelné pánvi (SHP).

O využití zhruba 1 miliardy tun geologických zásob chebského ložiska hnědého uhlí se nikdy ani v dlouhodobé perspektivě neuvažovalo a to zejména z hlediska ochrany místních lázeňských termálních pramenů. Ve dvou stávajících hnědouhelných pánvích se těží uhlí průmyslovým způsobem více než 150 let a jen v období od roku 1945 do roku 1997 bylo vytěženo již cca 4 miliardy tun hnědého uhlí. Až do konce 2. světové války však dosahovala těžba hnědého uhlí v této oblasti jen výjimečně více než 20 mil. tun za rok, např. v roce 1945 se vytěžilo v obou pánvích (sokolovské a severočeské) v souhrnu 14,4 mil. tun hnědého uhlí. V poválečném období se však začala těžba hnědého uhlí prudce zvyšovat. Rostla v podstatě za každé pětileté plánovací období o více než 10 mil. tun a v polovině 80. let dosáhla maximální hrubá těžba uhlí v sokolovské pánvi (SP) úrovně 22,6 mil. tun a v severočeské hnědouhelné pánvi (SHP) pak 74,6 mil. tun. Převážná část těžby byla zajišťována velkolomovým způsobem a uhlí bylo spalováno většinou přímo v podkrušnohorských pánevních okresech v elektrárnách bez odsiřovacího zařízení.

Sokolovská pánev je situována v západní části Podkrušnohoří v okolí města Sokolov. Těžba zde probíhá na dvou lomových lokalitách (lom Družba, lom Jiří). V rámci útlumového programu uhelného hornictví byly pro tuto pánev vyhlášeny územně ekologické limity maximálně možného rozsahu lomové těžby (již zmíněným usnesením vlády ČR č. 490/91), které blokují 217 mil. tun geologických zásob hnědého uhlí. S využitím těchto zásob se však v dlouhodobé prognóze možného vývoje těžeb neuvažovalo, zejména z důvodu vysoké zastavěnosti území (město Sokolov), ochrany karlovarských termálních pramenů a nevhodných báňsko-technických podmínek. Disponibilní zásoby této pánve byly k 1.1.2012 vyčísleny na 120 mil. tun hnědého uhlí.

Severočeská hnědouhelná pánev (SHP) má vzhledem k reliéfu krajiny velmi protáhlý tvar a rozprostírá se v délce větší jak 80 km (od města Kadaň až po město Ústí nad Labem). Ze severu je omezena masívem Krušných hor, z jihu třetihorními vyvělinami Českého středohoří. Pánev se rozprostírá na rozloze 1 420 km², z nichž zhruba 850 km² je uhlonosných. Těžba zde probíhala v minulosti nejprve hlubinným dolováním, od začátku 20. století malolomovou těžbou a od 2. poloviny 20. století velkolomovým dobýváním.

Po politicko-společenských změnách v roce 1989 vzrostlo ekologické povědomí obyvatelstva a zesílila činnost ekologických hnutí, prosazujících rychlou nápravu nepříznivého stavu životního prostředí České republiky. Za této situace přijala vláda v roce 1991 rozhodnutí o útlumu hornictví, které se dotklo především SHP. Důsledkem tohoto rozhodnutí bylo vydání usnesení vlády č. 331/91 pro lom Chabařovice na Ústecku, které znamenalo definitivní zastavení těžby na tomto lomu v dubnu roku 1997. Dále bylo vydáno usnesení vlády č. 444/91, které omezilo územní rozsah činných velkolomů Libouš (Doly Nástup Tušimice, a.s., Severočeské doly Chomutov /SD/), Čs. armády – ČSA (Mostecká uhelná společnost, a.s., Most /MUS/) a Bílina (SD), vedlo k zastavení lomu Most (MUS) v roce 1999 a ke zkrácení životnosti hlubinných dolů Kohinoor a Centrum. Dle těchto usnesení je v oblasti SHP takto blokováno 3,259 miliardy tun geologických zásob hnědého uhlí. V severočeské hnědouhelné pánvi bylo tedy v rámci územně ekologických limitů k 1.1.2003 k dispozici již jen 977 miliónů tun vytěžitelných zásob hnědého uhlí.

Lokality skupiny Czech Coal Group, dříve MUS a.s.

Lom Vršany a J. Šverma

Tyto propojené lomy provozuje společnost Vršanská uhelná a.s., patřící do skupiny Czech Coal (dříve MUS a.s.). Roční těžba lomu Vršany a Šverma se pohybuje kolem 9 mil. tun uhlí, zásoby byly k 1. 1. 2012 na úrovni 296 mil. tun uhlí. Tento lom není územně omezen a tak lze vytěžit dostupné zásoby uhlí ve všech jeho dobývacích prostorech (Vršany, Holešice, Slatinice). Při snížení roční těžby na cca 7 mil. tun uhlí má lom životnost až do roku 2055. Lom zásobuje palivem zejména elektrárnu Počerady (ČEZ a.s.).

Lom ČSA

Lom provozuje společnost Litvínovská uhelná a.s., která patří do skupiny Czech Coal (dříve MUS a.s.). V roce 2011 bylo na tomto lomu vytěženo 4,054 mil. tun hnědého uhlí (4,6 mil. tun v roce 2010). Zásoby uhlí tohoto lomu k 1. 1. 2012 byly v rámci usnesení vlády č. 444/1991, tj. při zachování územně ekologických limitů na úrovni 28,1 mil. tun. Při roční těžbě uhlí od roku 2013 cca 2,4 mil tun lze počítat s životností tohoto lomu max. do roku 2022.

Důl Centrum

Důl Centrum je v současné době jediným činným hlubinným dolem v severočeské hnědouhelné pánvi. V roce 2011 zde bylo vytěženo 366 tis. tun hnědého uhlí. S roční těžbou do 500 tis. tun důl ukončí svoji činnost v roce 2013.

Celková těžba skupiny Czech Coal (všech provozovaných lokalit) byla v roce 2011 ve výši 14,137 mil. tun uhlí, z toho bylo dodáno do elektráren ČEZ, a.s. cca 60 % celkové těžby. Podíl ostatních odběratelů (teplárny, malospotřebitelé) na celkové těžbě skupiny tak činil 40%.

V současné době lze vzhledem k politické situaci a odporu centrální vlády, místní samosprávy i části obyvatel za jedinou reálnou variantu vývoje těžby hnědého uhlí považovat variantu útlumovou. Proto je třeba konstatovat, že oba hnědouhelné revíry severozápadních Čech se nacházejí v závěrečné fázi douhlování a je třeba důkladně připravovat návrhy na závěrečnou sanaci zbytkových jam velkolomů, na rekultivaci, revitalizaci a resocializaci všech území zasažených důlní činností.

2.2.2 Privatizace a vznik akciových společností v letech 1992-1994

Strukturální změny, privatizace a tržní vztahy v ekonomice se samozřejmě nevyhnuły ani těžebním podnikům v severočeské hnědouhelné pánvi. Významnou roli sehrály i strukturální změny v palivoenergetické základně ČR. Těžební organizace byly vystaveny nejen tvrdému a nekompromisnímu konkurenčnímu prostředí, ale současně byly zatíženy i značnými dluhy z minulosti. Převaha nabídky hnědého uhlí nad poptávkou je nutila redukovat své kapacity a v zájmu udržení cen uhlí na konkurenceschopné úrovni snižovat své náklady a investice na nezbytnou míru. Tento stav se plně promítal i do zaměstnanecké politiky, která se musela vypořádat s poklesem produktivity práce v souvislosti s klesající těžbou a se snahou o dosažení optimálního počtu zaměstnanců, pro které bylo třeba zajistit mzdové a sociální podmínky na odpovídající úrovni.

Na výrazné snižování produkce uhlí po roce 1989 reagovala vláda ČR usnesením vlády č. 827/1990, o strukturálních změnách a útlumovém programu v uhelném hornictví pro léta 1990-1992, usnesením vlády č. 158/1991, k ložisku Slaný a usnesením vlády č. 267/1991, o koncepci snižování ztrátovosti těžby uhlí hlubinných dolů pro léta 1991-1992 a řešení sociálně zdravotní problematiky důlních pracovníků.

V únoru 1991 bylo Mezinárodní energetickou agenturou (IEA) doporučeno ministři pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR, Karlu Dybovi, aby požádal T.O.J. Gheyselincka, předsedu Národní uhelné společnosti v Belgii, o zpracování návrhu restrukturalizace a privatizace uhelného průmyslu v ČR. Gheyselinck pozvání ministra přijal a byl jím pověřen řídit proces restrukturalizace a privatizace uhelného průmyslu.

Návrh Gheyselincka na restrukturalizaci uhelného průmyslu v ČR vycházel z rozhodnutí české vlády liberalizovat ceny, nedotovat provoz a investice a privatizovat uhelný průmysl.

Hlavním cílem bylo vytvořit nejvhodnější strukturu privatizace, která vyžadovala vyřešit či určit ještě před privatizací tyto body:

- 1) určení subjektů, které mají být předmětem privatizace
- 2) přímé finanční vztahy mezi státem a privatizačními subjekty
 - a) minulé náklady
 - b) cenové systémy
- 3) strukturální vztahy mezi státem a privatizačními subjekty

V dubnu roku 1992 byly navrženy a odsouhlaseny MHPR a následně hospodářskou komisí vlády ČR dne 21.5.1992 subjekty, které budou privatizovány. Tehdejší státní organizace předložily včas, v souladu s těmito rozhodnutími, privatizační projekty (ačkoliv v některých případech byly předloženy i projekty konkurenční). Na téže schůzi hospodářské komise 21.5.1992 bylo schváleno, že by měly být vytvořeny k 1.1.1993 nové akciové společnosti. Při posuzování optimálních subjektů (podniků), které měly být předmětem privatizace, byly brány v úvahu nejen provozně ekonomické faktory, ale i aspekty komerční, sociální, životního prostředí i psychologické. Předpokládalo se rozdělení jednotlivých dolů ve všech třech sektorech (Ostrava-Karviná, Most-Sokolov, samostatné doly) v roce 1992 takto:

- doly ztrátové
- doly životaschopné, ale střednědobě zranitelné
- doly životaschopné v delším časovém horizontu

Na základě těchto úvah a po mnoha jednáních s průmyslem bylo v dubnu 1992 navrženo pět hlavních privatizačních subjektů - 3 hnědouhelné - MUS, SD, SU a dva černouhelné - OKD, ČMD. Po dohodě s dotčenými organizacemi byly připraveny a předloženy privatizační projekty. Vzhledem k potřebě vládních rozhodnutí o liberalizaci cen a přímých finančních vztazích mezi státem a komerčními uhelnými společnostmi, kdy u některých prvků je vyžadována podpora parlamentu, bylo k privatizaci přistoupeno ve dvou etapách:

1. etapa: vytvoření (vznik) pěti nových akciových společností co nejrychleji po 1.6.1992 s počátečním státním vlastnictvím 100 % akcií (tyto akciové společnosti měly mít dle návrhu stejnou strukturu s širokými pravomocemi výkonného vedení, představenstvo mělo disponovat pravomocemi k předem určenému souboru hlavních rozhodnutí společností)
2. etapa: návrhy na privatizaci nových komerčních uhelných společností co nejdříve po rozhodnutí o cenách a finančních vztazích (září-říjen 1992).

Podle tohoto návrhu měla celková struktura začít fungovat od 1.1.1993. Ta byla v konečném důsledku navržena tak, aby v sokolovské pánvi vznikla akciová společnost Sokolovská uhelná a v severočeské hnědouhelné pánvi vznikly 2 akciové společnosti Severočeské doly a Mostecká uhelná, které měly zajišťovat těžbu v podstatě na jednom uhelném ložisku. Společnost Severočeské doly a.s. měla zahrnovat státní podniky Doly Bílina s. p. a Doly Nástup s. p. Tušimice, Mostecká uhelná společnost pak státní podniky Doly a úpravny Komořany s. p. (DÚK), Doly Hlubina s. p. Litvínov (DHL) a Doly Ležáky s. p. Most (DLM).

Časový rámec i návrh postupu privatizace byl významně ovlivněn rozhodnutím vlády o liberalizaci cen také v uhelném průmyslu a to postupným zvyšováním cen ve stanovených etapách na plně liberalizovanou úroveň (při zachování schvalovací a arbitrážní úlohy vlády ČR v případě nedohody stran v dodavatelsko-odběratelských vztazích). Dále bylo třeba řešit problematiku úhrady výdajů na rekultivaci po předchozí báňské činnosti a řešení dopadů těžby na životní prostředí, určit odpovědnost za minulé půjčky a za krytí důlních škod a rekultivaci v souvislosti s těžbou po 1.1.1993.

K uvedenému návrhu restrukturalizace a privatizace uhelného průmyslu proběhla v té době široká diskuze odborné veřejnosti, kterou zveřejňoval odborný časopis Uhlí-rudy. Do této diskuze se zapojil také Zaměstnavatelský svaz důlního a naftového průmyslu s řadou kritických připomínek na adresu zpracovatele návrhu Gheyselincka, neboť dle názoru tohoto svazu byla řada problémů zcela opominuta nebo navržena neúplně, bez znalosti všech souvislostí. Zejména se jednalo o navržený časový posun zavedení liberalizace cen v uhelném průmyslu a vznik dvou hnědouhelných společností těžících na jednom ložisku severočeské hnědouhelné pánve. Zaznívaly i velmi negativní názory, které tvrdily, že návrh Gheyselincka má za cíl skrytou postupnou celoplošnou likvidaci uhelného průmyslu v ČR.

Restrukturalizací a privatizací uhelného průmyslu se koncem roku 1992 zabývala vláda ČR, která přijala k této problematice 9. prosince 1992 usnesení č. 691. Tím schválila výchozí podmínky pro realizaci restrukturalizace, její program, dále útlum neefektivních dolů, útlumový program povrchových lomů v nejbližších následujících letech a zásady účasti státního rozpočtu na realizaci tohoto programu.

Cílem restrukturalizace bylo zajistit konkurenceschopné uhelné společnosti, které by byly očištěny od závazků vzniklých jako důsledek extenzivní těžby před privatizací. Založení akciových společností, rozhodnutí o neperspektivních lokalitách a s tím spojené důsledky vycházely z představy o poklesu produkce hnědého uhlí v období let 1990 - 2000 o odhadovaných 30 mil. tun i vlivem uvedení jaderné elektrárny Temelín do provozu. Vláda výše uvedeným usnesením uložila Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci, Fondu národního majetku ČR (FNM) a Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (MPO) připravit ke schválení privatizační projekty tak, aby FNM nejpozději k 1.2.1993 založil tyto akciové společnosti v tzv. druhé vlně privatizace:

1. **Mostecká uhelná společnost, a.s. Most** (DÚK + DLM + DHL, Důl Jan Žižka měl být uzavřen)
2. **Severočeské doly a.s. Chomutov** (DNT + DB)
3. **Sokolovská uhelná a.s.** (PK Vřesová + HD Březová, kde měl být uzavřen Důl Marie + Rekultivace Sokolov + Dolové služby Sokolov)

Restrukturalizace uhelného průmyslu spočívala ve vzniku samostatných akciových společností a tím, mimo jiné, přinesla do hnědouhelného hornictví konkurenční prostředí. Při v těch letech trvajícím převisu nabídky uhlí nad poptávkou se však soutěž mezi jednotlivými producenty (těžebními společnostmi) v převážné míře soustřeďovala do cenové oblasti. Ceny uhlí pak svou celkovou výší nezabezpečovaly z dlouhodobého hlediska prostou reprodukci uhelného průmyslu, ale byly spíše zaměřeny na okamžitý efekt prodeje určitého objemu produkce. Podíl jednotlivých těžebních společností na odbytové těžbě hnědého uhlí v letech 1993 a 1994 uvádí následující tabulka a je z ní patrný nadále klesající trend těžby hnědého uhlí.

Podíl producentů na odbytové těžbě (skutečnost v tis. t)

Producenti uhlí	1993		1994	
	tis. t	%	tis. t	%
MUS, a.s. Most	26 472	38,87	22 705	38,12
SD, a.s. Chomutov	22 723	33,37	21 205	35,60
PK, s.p. Ústí n. L.	3 408	5,00	2 766	4,64
SU, a.s. Sokolov	14 234	20,90	11 980	20,11

JLD, a.s. Hodonín	1 263	1,86	912	1,53
Hnědé uhlí celkem	68 100	100,00	59 568	100,00

Navržená restrukturalizace sledovala i další cíl, a to zmírnění výdajů státu. Proto byly do vytvořených akciových společností seskupeny provozy (lomy a doly) ziskové i neziskové na jednom ložisku (v severočeské pánvi dvě společnosti), aby se tyto společnosti mohly částečně podílet na útlumu a byl tak získán větší prostor pro uvolňování pracovních sil, případně jejich jiné využití. Předpokládalo se, že se tím sníží očekávané sociální a politické napětí. Celý proces útlumu a likvidace nerentabilních provozů respektoval nutnost zachování sociálního smíru, a proto bylo od roku 1993 cca 47 % celkových nákladů na útlum vynakládáno na pokrytí sociálně zdravotních dávek horníků. Současně se však s postupným zvyšováním těchto nákladů omezovaly výdaje na technickou likvidaci a zahlazování následků hornické činnosti. Vzhledem k omezeným možnostem státního rozpočtu ČR se tím postupně proces útlumu prodlužoval a ve svém důsledku i prodražoval. Časové posunutí původně plánovaných termínů jednotlivých kroků restrukturalizace a privatizace se negativně projevovalo také stagnací tehdejších státních podniků (i v jejich vnitřním řízení) a určitou mírou nedůvěry mezi nimi.

Již v roce 1993 si MPO uvědomovalo, že v procesu privatizace a restrukturalizace hornictví existuje celá řada problémů a překážek, které se nedařilo rychle řešit a které vyvolávaly pochybnosti o celém, vládou schváleném postupu. Například se jednalo o rozsáhlou agendu pozemků a staveb na nich umístěných, nevyjasněné majetkové poměry (restituce, nároky oprávněných osob, církví a historického majetku obcí), které se staly jednou z překážek při založení akciových společností a zápisu jejich nemovitého majetku místně příslušnými katastrálními úřady. Fond národního majetku v reakci na výše uvedené schválil postup, že se nevyjasněný majetek státu ponechal ve zbytkovém státním podniku, a dále schválil způsob předávání tohoto majetku v dalším období jednotlivým akciovým společnostem.

Podobným problémem byly sanace, rekultivace, ekologické náklady minulosti a předstihová skrývka jako typické břemeno minulých období.

2.2.3 Založení akciové společnosti Mostecká uhelná společnost, a.s. a její vývoj

Mostecká uhelná společnost, a.s. (IČ 491 01 463) vznikla na základě zakladatelské listiny Fondu národního majetku (FNM) ČR, NZ 108/1993 dne 1. 11. 1993 v návaznosti na privatizační projekt **státních podniků Doly a úpravny uhlí Komořany, Doly Hlubina Litvínov a Doly Ležáky Most**. Privatizační projekt byl schválen usnesením vlády ČR a je veden pod č. 22 755. Vzhledem k neprůkaznosti vlastnictví státu k části majetku, byla 30. 6. 1993 provedena „Aktualizace privatizačního projektu č. 22 755 (2 svazky) upravující použití majetku. Do privatizačního projektu nebyl zahrnut, vzhledem k nedořešeným restitučním nárokům a chybějící kolaudační dokumentaci, nemovitý majetek státu v pořizovací ceně 1 499 mil. Kč, resp. v zůstatkové hodnotě 899 mil. Kč. Tento majetek ponechaný ve správě zbytkových státních podniků, tvořily budovy a stavby v pořizovací ceně 1 216 mil. Kč, resp. v zůstatkové hodnotě 616 mil. Kč a pozemky v ceně 283 mil. Kč. Ve schváleném privatizačním projektu byl stanoven úkol odstranit zmíněné zákonné překážky a dokončit privatizaci v termínu do konce roku 1994, který však nebyl dodržen. K nedodržení uvedeného termínu došlo ze dvou hlavních důvodů:

- Centrální úřady, instituce a zbytkové státní podniky nerespektovaly schválené zásady privatizačního projektu a postupovaly nikoli cestou vypracování a schvalování předem dohodnutého počtu potřebných dodatků k původnímu privatizačnímu projektu, ale zdoluhavější cestou zpracovávání a schvalování samostatných dílčích privatizačních projektů, kterými došlo někdy i k modifikaci původního rozhodnutí.

- Akciová společnost, která se právem domáhala dodatečného doplnění rezervního fondu do výše stanovené zakladatelskou listinou FNM ČR, v zájmu tohoto doplnění, odsouvala realizaci přijatých rozhodnutí o vkladech nemovitého majetku do základního jmění podle dílčích privatizačních projektů .

Základní jmění činilo 8 835 898 000,-Kč (cena hmotného a dalšího majetku bývalých s.p. uvedeného v zakladatelské listině, jeho ocenění je uvedeno v privatizačním projektu). Toto základní jmění společnosti bylo rozděleno:

- na 7 068 718 akcií na majitele po 1 000,- Kč jmenovité hodnoty
- na 1 767 180 akcií na jméno (z toho je 265 078 zaměstnaneckých akcií) po 1 000,- Kč jmenovité hodnoty

Jediným zakladatelem byl Fond národního majetku ČR. Původní rozdělení akcií bylo následující:

- 42 % investiční kupóny (II. vlna)
- 3 % RIF (Restituční investiční fond)
- 34 % dočasné držení FNM ČR
- 18 % bezúplatné převody na města a obce
- 3% zaměstnanecké akcie

Stát se tak prostřednictvím Fondu národního majetku ČR (FNM) stal minoritním akcionářem Mostecké uhelné společnosti a.s. nakonec s podílem 46,3 % akcií, na rozdíl od ostatních těžebních hnědouhelných společností, kde měl majoritní postavení (podíl FNM v SD a.s. 55,38 % akcií, podíl FNM v SU a.s. 50,01 % akcií) a to si udržoval až do poloviny roku 2003. Usnesením vlády ČR č. 770 ze dne 30. 7. 2003 byl pak schválen prodej majetkového podílu státu (v držení FNM) ve společnostech Severočeské doly a.s. a Sokolovská uhelná a.s.

V průběhu začátku roku 1998 vstoupila americká investiční skupina Appian Group do České republiky prostřednictvím shromáždění kontrolního podílu v Mostecké uhelné společnosti, a.s. ve výši 49,98 % akcií. Tuto investiční skupinu zastupuje INVESTENERGY SA (Švýcarsko), jejíž dceřiné společnosti Synergo Suisse CZ,a.s. se podařilo koncentrovat zmíněný podíl akcií MUS.

V prvním čtvrtletí roku 1999 se tyto společnosti obrátily na MF ČR a MPO ČR s nabídkou na přímé odkoupení podílu FNM ČR ve společnosti MUS, a.s., který byl v té době ve výši 46,29 % akcií (tj. 4 089 763 kusů kmenových akcií na majitele v zaknihované podobě o nominální hodnotě 1 000 Kč/1 akcii) a za tento podíl byla nabídnuta cena 650 mil. Kč. Na počátku června 1999 dokoupil tento významný akcionář na trhu další akcie a jeho celkový podíl na základním jmění MUS, a.s. se zvýšil na 50,026 %.

Při této fázi doprodeje zbytkového podílu státu v MUS, a.s. existovaly ze strany orgánů státní správy dva návrhy na způsob prodeje majetkového podílu státu:

1. FNM a MPO ČR navrhovaly přímý prodej předem určenému nabyvateli za smluvní cenu,
2. MF ČR souhlasilo s doprodejem zbytkového podílu státu v MUS celého akciového podílu FNM ČR, avšak nedoporučovalo přímý prodej akcií, ale jednokriteriální veřejnou soutěž na prodej daných akcií nebo jejich privatizaci metodou veřejné nabídky.

Vláda ČR pak usnesením č. 819 ze dne 28. 7. 1999 ke způsobu doprodeje zbytkového podílu státu v MUS, a.s. schválila prodej 46,29 % akcií, tj 4 089 763 ks akcií o nominální hodnotě 1 000 Kč/1 akcii, metodou přímého prodeje předem určenému vlastníkovi. Dohodnutá kupní cena činila 650 mil. Kč. Nabyvatelem se stala společnost INVESTENERGY SA, Boulevard de Pérolles 55, 1705 Fribourg, Švýcarsko. V roce 1999 tak vzrostl majetkový podíl skupiny Appian Group ve společnosti MUS, a.s. na 96,69 % akcií.

2.2.4 Závěr

Privatizace hnědouhelného hornictví schválená vládou ČR v 90. letech minulého století byla založena na vzniku tří akciových společností, kdy v sokolovské pánvi vznikla akciová společnost Sokolovská uhelná a v severočeské hnědouhelné pánvi vznikly 2 akciové společnosti - Severočeské doly a.s. a Mostecká uhelná společnost a.s., které měly zajišťovat těžbu v podstatě na jednom uhelném ložisku. Vlastnický podíl státu však byl v uvedených společnostech rozdílný, zatímco ve společnostech Severočeské doly a.s. a Sokolovská uhelná a.s. si ponechal stát svoji majoritu (50,01 % akcií v Sokolovské uhelné a.s a 55,38 % akcií v Severočeských dolech a.s.), u MUS a.s. měl podíl 46,3 % akcií.

V souvislosti s restrukturalizací průmyslu a s diverzifikací zdrojů výroby elektrické energie a tepla docházelo od 90. let minulého století trvale k velmi výraznému, i když postupnému útlumu těžby uhlí. Podle veřejně dostupných údajů se v roce 1997 vytěžilo v severočeské a sokolovské pánvi o 40 % hnědého uhlí méně než v období maximální těžby, tj. v roce 1984. Pokles těžby hnědého uhlí však neprobíhal u všech tří uhelných společností rovnoměrně. V roce 1999 došlo u společnosti MUS a.s. k poklesu těžby o 60 % oproti roku 1990, u společnosti Sokolovská uhelná a.s. o 58 % a u Severočeských dolů a.s. jen o 12 %. Význam společnosti MUS a.s. na trhu prudce klesl v porovnání s předchozími obdobími a společnost se potýkala s vážnými odbytovými problémy. Všechny uhelné společnosti byly vystaveny nejen tvrdému a nekompromisnímu konkurenčnímu prostředí, ale současně byly zatíženy i značnými dluhy z minulosti. Převaha nabídky hnědého uhlí nad poptávkou je nutila redukovat kapacity a v zájmu udržení cen uhlí na konkurenceschopné úrovni snižovat náklady a investice na nezbytnou míru.

Zásadní zásah do využívání zásob hnědého uhlí v ČR představovala také usnesení vlády z roku 1991, která omezila území pro těžbu v obou podkrušnohorských pánvích stanovením závazných územně ekologických limitů. Zásadní vliv usnesení vlády mělo a dosud má na lom ČSA, který byl součástí Mostecké uhelné společnosti a.s., protože radikálním způsobem omezoval (a v současné době stále omezuje) jeho další rozvoj. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že tímto rozhodnutím se lom ČSA stal nejméně perspektivním lomem v severočeské hnědouhelné pánvi.

Mezi další faktory, které negativně ovlivňovaly chod společnosti MUS a.s., se řadí masivní plynofikace domácností a obcí pro výrobu tepla, která byla podporována vládou a která ve svém důsledku znamenala výrazný odklon malospotřebitelů od hnědého uhlí.

Historie a celkový průběh privatizace hnědouhelných těžebních společností v letech 1991 až 2003 ukazují na to, jak složitý byl proces transformace státní (socialistické) formy vlastnictví na formu vlastnictví soukromého. Ani státní orgány ani politické reprezentace v těchto letech nedokázaly státní majetek spravovat tak, aby byl efektivně využíván bez ztrát a škod na majetku státu. Stát prostřednictvím ministerstev a FNM měl vykonávat v orgánech společností vlastnickou roli, to však v mnoha případech nedokázal. **Svým rozhodnutím o privatizačním projektu Mostecké uhelné společnosti a.s. v roce 1993 se stát připravil o rozhodující podíl ve společnosti a v dalších letech nedokázal proces privatizace účinně kontrolovat a ovlivňovat.**

Privatizační proces probíhající v České republice v letech 1991 až 2003 byl často ze strany vlády a státních organizací ponechán bez dohledu tak, aby mohlo spontánně docházet k restrukturalizačním procesům, které pod kontrolou soukromých vlastníků eventuálně

polosoukromých managementů společností probíhaly daleko rychleji a efektivněji než při řízení ze strany státu. Navíc se tak stát mnohdy zříkal odpovědnosti za nepopulární sociální důsledky těchto kroků.

V průběhu privatizace si stát u podniků, které považoval za strategické, zachoval majoritu. Toto nebyl případ MUS a.s., dá se tedy jednoznačně vyvodit, že **MUS a.s. nebyl považován za podnik strategického významu.**

Lze tedy shrnout, že tím, že si stát podržel pouze 46,3% podíl akcií, se zbavil majoritního balíku akcií. V okamžiku, kdy bylo zřejmé, že na trhu je subjekt usilující o skoupení majoritního balíku a ovládající větší podíl než FNM, měl FNM jako řádný hospodář jednat buď o prodeji svého podílu, nebo naopak sám usilovat o opětovné nabytí kontroly nad společností. To se však nestalo, FNM pouze pasivně vyčkával na další události.

Ohledně prodeje zbytkového podílu státu v MUS v r. 1999 se nedá říci, že by stát někdo k prodeji nutil. Stát si mohl podíl ponechat, mohl i zde druhému akcionáři nabídnout odkup jeho podílu apod. Nic takového však stát neudělal, naopak po důkladném zvážení možností a variant i ceny prodal svůj podíl druhému akcionáři, a ten tak v druhé polovině roku 1999 získal celkem téměř 97% akcií MUS.

2.3 Usnesení o zahájení trestního stíhání

Podle usnesení Policejního orgánu Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky o zahájení trestního stíhání ČTS: OKFK-52-921/TČ-2008-11 ze dne 6. listopadu 2012 (dále jen „**Zahájení trestního stíhání**“) je **obviněno sedm osob ze zločinu podvodu** dle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) trestního zákoníku spáchaný ve formě spolupachatelství dle § 23 trestního zákoníku.

V Zahájení trestního stíhání se k tomu uvádí, že:

Obvinění tak nejpozději ke dni 22. 5. 1998 ovládali jednak společnost Synergo a také společnost NSI (pozn.: Newton Stock investment, a.s. – obchodník s cennými papíry) a tyto společnosti tak byly subjekty jednajícími ve shodě ve smyslu §66b zákona č.513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v tehdy platném znění (dále jen „obchodní zákoník“), přičemž společnost Synergo po realizaci některých větších obchodů vlastnila, nejpozději od 22. 5. 1998 do 25. 5. 1999, 49,98 % akcií společnosti MUS, tedy 4.416.198 kusů akcií společnosti MUS a společnost NSI nejpozději od 8. 5. 1998 do 25. 5. 1999, s výjimkou období od 20. 8. 1998 do 10. 9. 1998, vlastnila 0,04%, tedy 4.087 kusů akcií společnosti MUS. Obvinění tak zastřením vztahu mezi společnostmi Synergo a NSI záměrně zatajili před ostatními akcionáři MUS skutečnost, že již od 22. 5. 1998 jimi ovládané společnosti jednající ve shodě s cílem uskutečnění plánu na ovládnutí MUS vlastní nadpoloviční většinu (přibližně 50,02 %) akcií této společnosti, což vedlo k tomu, že v rozporu s § 183b odst. 1 obchodního zákoníku neučinili vůči ostatním akcionářům veřejný návrh smlouvy o koupi ostatních veřejně obchodovatelných akcií této společnosti v zákonné lhůtě 60 dnů, přičemž tuto podstatnou informaci zatajili s vědomím, že cena za jednu akcii, kterou by byli povinni v rámci takové povinné nabídky odkupu akcií učinit, prostřednictvím ve shodě jednajících společností Synergo a NSI, by byla s ohledem na ustanovení § 183c odst. 3 obchodního zákoníku ve výši minimálně 605,5 Kč za 1 kus akcie na jméno a 405,60Kč za 1 kus akcie na majitele. Učinili tak na základě předpokladu, že v následujícím období budou akcie MUS na trhu s cennými papíry obchodovány jen velmi málo a za nižší ceny, takže pozdější povinnou nabídku na odkup akcií MUS bude možno učinit za nižší cenu.

Obvinění se ovládnutím více než 50% akcií MUS stali prakticky tvůrci trhu s akciemi MUS, kdy této situace využili a následně záměrně vyčkali, až na základě dalších obchodů s akciemi společnosti MUS bude možno stanovit podstatně nižší vážený průměr ve smyslu § 183c odst.3 obchodního zákoníku. Když cena, za niž byly akcie MUS obchodovány na trhu cenných papírů, klesla na nižší úroveň, společnost Investenergy, za níž jednal obviněný Ing.Diviš a která ovládala společnost Synergo, oznámila, že ke dni 25.5.1999 přesáhl akciový podíl společností jednajících ve shodě ve společnosti MUS 50 % a dosáhl výše 50,026%, přičemž dosažení relevantního množství akcií spojovala s převodem 4.087 kusů akcií společnosti MUS od prodávajícího NSI dne 25.5.1999, kdy tento nákup byl realizován přes společnost SI Corporate Finance, a.s., IČ: 25706071 se sídlem Jindřišská 27, Praha 1, přičemž však společnost NSI, Synergo a společnost Investenergy byly osobami jednajícími ve shodě a byly pod kontrolou obviněných. Následně dne 9.6.1999 učinila společnost Investenergy v Obchodním věstníku veřejný návrh smlouvy o koupi veřejně obchodovatelných akcií společnosti MUS za cenu 128 Kč za akcii, kdy uvedená nabídka mohla být minoritními akcionáři využita v období od 14.6.1999 do 14.8.1999.

Obvinění prostřednictvím společnosti Investenergy poškozené České republice již v dopisech ze dne 3. 12. 1998, dne 11. 5. 1999 a dne 25. 5. 1999 nabízeli odkup akcií společnosti MUS za cenu 158,93 Kč za akcii, přičemž dopisem ze dne 7. 6. 1999 byla učiněna nabídka ve výši jen 128,- Kč za akcii, která odrážela veřejný návrh smlouvy o koupi veřejně obchodovatelných akcií společnosti MUS. Poté obvinění prostřednictvím společnosti Investenergy dopisem ze dne 14. 7. 1999 adresovaným náměstkyni ministra průmyslu a obchodu zopakovali České republice individuální nabídku 158,93 Kč za akcii, tedy cenu o cca 24 % vyšší než zněla nabízená cena veřejného návrhu smlouvy o koupi akcií MUS, nicméně byla nepoměrně nižší, než kolik by činila v době skutečného získání majority v MUS (22.

5. 1998). Na základě této nabídky a privatizačního projektu č 22755 vláda České republiky svým usnesením č. 819 ze dne 28. 7. 1999 schválila privatizaci 46,29 % akcií společnosti MUS pro nabyvatele společnost Investenergy, kdy následně Česká republika, zastoupená Fondem národního majetku, uzavřela dne 20. 8. 1999 v Praze se společností Investenergy smlouvu o prodeji akcií, a to celkem 4.089.763 kusů akcií MUS (3.382.891 ks akcií na majitele a 706.872 ks akcií na jméno) za celkovou kupní cenu 650.000.000,- Kč (tedy za individuálně nabídnutou cenu 158,93 Kč za akcii), která byla již ke dni 19. 8. 1999 ze strany Investenergy uhrazena.

Obvinění tedy zamlčeli podstatnou skutečnost, že jsou již více než rok majoritními akcionáři společnosti MUS, kdy měli ze zákona povinnost učinit veřejný návrh smlouvy o koupi veřejně obchodovatelných akcií společnosti MUS a to v ceně 605,5 Kč za akcii na majitele a v ceně 405,6 Kč za akcii na jméno, a s tímto veřejným návrhem smlouvy o koupi veřejně obchodovatelných akcií společnosti MUS vyčkali s ohledem na faktickou absenci trhu s akciemi MUS až do doby, kdy se cena za akcie MUS zásadně snížila a následně svým učiněným veřejným návrhem smlouvy o koupi veřejně obchodovatelných akcií společnosti MUS ze dne 9.6.1999 **vytvořili mimořádný tlak na největšího minoritního akcionáře MUS a to Českou republiku** a dosáhli situace, že se cena 158,93 Kč za akcii jevila vládě České republiky jako výhodná a ve spojení s informacemi o proklamovaném postavení investiční skupiny Appian jako strategického partnera, který má záměr udržet aktivity společnosti MUS a přispívat k jejímu rozvoji, byla vládou ČR akceptována, přičemž tímto jednáním obvinění Ing. Kolářek, Měkota, Ing. Diviš, Ing. Klimecký, Mgr. Kraus a Ing. Čmejla poškozené České republice způsobili škodu nejméně 1.685.047.783,7 Kč a obohatili jimi ovládanou společnost Investenergy.

2.3.1 Okamžik vzniku povinnosti učinit veřejný návrh smlouvy

Na str. 3 Zahájení trestního stíhání je uvedeno, že „Obvinění tak nejpozději ke dni 22. 5. 1998 ovládali jednak společnost Synergo a také společnost NSI a tyto společnosti tak byly subjekty jednajícími ve shodě ve smyslu § 66b zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v tehdy platném znění, přičemž společnost Synergo po realizaci některých větších obchodů vlastnila, nejpozději od 22. 5. 1998 do 25. 5. 1999, 49,98 % akcií společnosti MUS (...) a společnost NSI nejpozději od 8. 5. 1998 do 25. 5. 1999, s výjimkou období od 20. 8. 1998 do 10. 9. 1998, vlastnila 0,04 % (...) akcií společnosti MUS (...) což vedlo k tomu, že v rozporu s § 183b odst. 1 obchodního zákoníku neučinili vůči ostatním akcionářům veřejný návrh smlouvy o koupi ostatních veřejně obchodovatelných akcií této společnosti.

2.4 Posouzení postupu při veřejné nabídce

2.4.1 Právní rozbor

Zákonodárce v ustanovení § 183b zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“), ve znění pozměňovacího zákona č. 142/1996 Sb., stanovil s účinností od 30. 5. 1996 do 31. 12. 2000, kdy byla přijata novela ObchZ zákonem č. 370/2000 Sb., v odst. 1 tohoto ustanovení **povinnost akcionáře, který získá buď sám, nebo společně s jinými osobami jednáním ve shodě podíl na veřejně obchodovatelných akciích společnosti, s nimiž je spojeno hlasovací právo v rozsahu jedné poloviny, a dále v rozsahu dvou třetin nebo tří čtvrtin součtu jmenovité hodnoty všech akcií společnosti, s nimiž je spojeno hlasovací právo, anebo tento podíl překročí, učinit veřejný návrh smlouvy o koupi ostatních veřejně obchodovatelných akcií této společnosti**, s nimiž je spojeno hlasovací právo, **do šedesáti dnů ode dne, který následuje po dnu, v němž akcionář kdykoliv tento podíl získá nebo překročí.** Z ustanovení § 183b odst. 1 ObchZ dále zákonodárce v odst. 3 tohoto ustanovení vymezil výjimky, když stanovil, že do podílu na veřejně obchodovatelných akciích podle odstavce 1 se nezapočítávají akcie, které nabývá věřitel za účelem zajištění své pohledávky, a akcie, které spravuje obchodník s cennými papíry nebo investiční společnost pro jiné osoby nebo které nabývá obchodník s cennými papíry za účelem jejich prodeje jiné osobě.

Naplnění alespoň jedné z alternativních podmínek ustanovení § 183b odst. 3 ObchZ, v tehdy platném znění, **tedy zbavuje** (dle dikce zákona a výkladové literatury) **akcionáře**, držícího podpoloviční, v našem případě 49,98 % veřejně obchodovatelných akcií společnosti, **povinnosti učinit veřejný návrh smlouvy o koupi ostatních veřejně obchodovatelných akcií** této společnosti, **přestože by tento akcionář byl osobou propojenou** (ovládanou či ovládající), **tedy osobou jednající ve shodě s obchodníkem s cennými papíry** držícím podíl 0,04 % veřejně obchodovatelných akcií.

2.4.1.1 Závěr

Společnost NSI byla v rozhodném období obchodníkem s cennými papíry a akcie MUS mohla spravovat pro jiné osoby nebo je mohla nabýt za účelem jejich prodeje jiné osobě, v těch případech by však povinnost učinit veřejný návrh smlouvy nevznikla; tomuto závěru přisvědčuje několik okolností: společnost NSI měla v rozhodném období uzavřenu zprostředkovatelskou smlouvu s nespřízněnou společností KT, která se mj. zabývala obchodováním s akciemi MUS (podle výpovědi Soni Bubeníkové uvedené na str. 12 Zahájení trestního stíhání), společnost NSI půjčila 0,04 % akcií společnosti MUS společnosti KT a společnost NSI nakonec prodala 0,04 % akcií společnosti MUS nespřízněné společnosti Stratego Invest Corporate Finance (SICF).

Z hlediska faktického a skutkového tak není nikterak prokázáno, že by ohledně akcií společnosti MUS vznikla v období od 22.5.1998 až do 25.5.1999 komukoli povinnost učinit veřejný návrh smlouvy o koupi akcií společnosti MUS, neboť společnost NSI byla v rozhodném období obchodníkem s cennými papíry a akcie MUS spravovala pro jiné osoby, popř. je držela za účelem jejich prodeje jiné osobě. Plně tak bylo vyhověno dikci § 183b odst. 3 tehdy platného znění ObchZ.

Právní posouzení jsme zpracovali ve spolupráci s AK NSG Morison advokátní kancelář, s.r.o.